

Nr 23

Utlåtande i anledning av väckta motioner dels om boxnings straffbarhet, dels om förbud mot professionell boxning.

Första lagutskottet har behandlat följande inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen *dels* likalydande motionerna nr 24 i första kammaren av herr *Sörenson* samt nr 37 i andra kammaren av herrar *Sjöholm* och *Rubin*, *dels* likalydande motionerna nr 23 i första kammaren av fru *Segerstedt Wiberg* och fru *Hamrin-Thorell* samt nr 32 i andra kammaren av herr *Hamrin* i Jönköping *m. fl.* I motionerna I: 24 och II: 37 hemställas att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag till sådant tillägg till brottsbalkens 3 kap. 5 § att därav klart framgår att misshandel under benämningen boxning är hänförlig till paragrafens stadgande. I motionerna I: 23 och II: 32 hemställas att riksdagen måtte besluta om stadgande av förbud mot tävlingar och uppvisning i boxning mellan professionella utövare av sporten i fråga.

Motionerna

I motionerna I: 24 och II: 37 uttalas att det skulle hedra Sverige som ett kultur- och idrottsland om den blodigt brutala proffsboxningen förbjöds och att det borde vara samhällets skyldighet att förhindra den.

Härefter anför motionärerna bl. a. följande.

Brottsbalken kriminaliserar misshandel av olika svårighetsgrad. Säkligt är boxning en form av misshandel, ofta svår sådan. Brottsbalken synes inte göra något undantag för misshandel utövad under benämningen boxning. Samtycket till misshandeln förtar inte — enligt framstående straffrättsexperten — straffbarheten. Professor Agge har uttryckt denna uppfattning sålunda: »En person kan icke ha rätt att ge sitt samtycke till en gärning som innebär grövre intrång i hans egen kroppsliga integritet. Man kan sålunda icke lagligen samtycka till att bli dödad eller lemlästad.» Boxares samtycke till att bli slagen medvetslös via en knockout är därför icke lagligen relevant. Boxningen — här närmast proffsboxningen — bör därför rättsligt betraktas som misshandel och föranleda påföljd enligt brottsbalkens stadganden. Det synes nödvändigt att detta direkt utsäges i anslutning till misshandelsparagraferna i brottsbalken.

Samhällets oavvisliga skyldighet att söka stävja den allvarliga ökningen av antalet våldsbrott står icke i god överensstämmelse med en samhällelig *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 9 saml. 1 avd. Nr 23*

tillståndsgivning till offentliga uppvisningar i våldsutövning. Rättssamhället måste bekämpa våldet och våldsmentaliteten i vilken form de än må uppträda.

I motionerna I: 23 och II: 32 framhålls att den yrkesmässigt utövade boxningen försiggår i särskilt hälsovådliga och stötande former. Motionärerna erinrar om att i remissyttranden rörande ett år 1961 av en särskild utredningsman framlagt betänkande om boxningssportens skadeverkningar såväl medicinalstyrelsen som socialstyrelsen med starka sakargument förfäktade den meningen att boxningen i sin professionella — och mest utmanande — form borde förbjudas i Sverige. Motionärerna framhåller vidare, att den nyss återopade utredningsmannen fann en expansion av den professionella boxningen i vårt land olämplig. Utvecklingen efter nämnda tidpunkt har emellertid enligt motionärerna gått i riktning icke mot en beskärning av verksamheten i fråga, men väl mot en publikmässigt våldsam upphaussning, med allt vad detta innebär av ökade risker i enskilda konkreta fall och av ett allmänt förrådande inflytande, som det måste vara en samhällsangelägenhet av yttersta vikt att bekämpa och stävja. Det kan, framhåller motionärerna, icke från någon enda synpunkt försvaras, att enskilda skall göra sig stora pengar på en hantering, som direkt går ut över människors liv och hälsa. Avslutningsvis nämns i motionerna att antalet genom boxning dödade eller svårt fysiskt och mentalt skadade avsevärt stigit under senare år. På olika håll i världen har under den senaste tioårsperioden 165 boxare avlidit på grund av den misshandel de avsiktligt utsatts för. Det synes motionärerna icke rimligt, att de svenska myndigheterna avstår från att effektivt ingripa innan nya tragedier inträffar, kanske på allra närmaste håll och med direkt dödlig utgång.

Gällande rätt

Bestämmelserna i 3 kap. brottsbalken om mord, dråp, misshandel m. m. avser att bereda den enskilde skydd till liv och hälsa mot fysiska angrepp på hans integritet. Sedan gammalt gäller emellertid vissa begränsningar i detta skydd. Det finns sålunda åtskilliga situationer då en enskild inte åtnjuter ett fullständigt skydd enligt 3 kap. brottsbalken av den anledningen att han frivilligt utsatt sig för risk att bli skadad och således kan sägas ha avstått från det skydd lagen ger honom. Denna grundsats har en vidsträckt tillämpning just i samband med utövning av sport. Allmänt har ansetts att samtycke har ansvarsbefriande verkan i de fall då ett angrepp på den kroppsliga integriteten ej förorsakat svårare resultat än smärta eller kroppsskada eller sjukdom som kan betecknas som ringa. En förutsättning för att svårare integritetskränkningar än de nu angivna inte skall föranleda ansvar vid sportutövning har vidare ansetts vara att den som orsakat skadan inte brutit mot de regler som gäller eller allmänt iakttas inom ifrågavarande sportgren. Den omständigheten att sporten utövas i professionella former

och att sålunda också andra intressen än de rent sportsliga spelar en avsevärd roll torde inte föranleda ett annat bedömande.

En närmare redogörelse för samtyckes ansvarsbefriande verkan förefinns exempelvis i professor Ivar Agges föreläsningar över Straffrättens allmänna del, tredje häftet (1964), särskilt s. 403—409.

Betänkande om boxningssportens skadeverkningar m. m.

År 1959 tillkallade chefen för inrikesdepartementet särskild sakkunnig med uppdrag att följa frågan angående boxningssportens skadeverkningar samt, därest särskilda åtgärder skulle befinnas påkallade för att klarlägga dylika skadeverkningar eller eljest för uppdragets fullgörande, till chefen för inrikesdepartementet inkomma med härav föranledda förslag. Sedan den sakkunnige, med. lic. Bengt Naumann, slutfört sitt uppdrag, har han år 1961 avgivit ett betänkande om boxningssportens skadeverkningar (SOU 1961: 46). Den sakkunnige framhåller, att svensk boxningssport helt domineras av amatörboxningen. Av den anledningen har betänkandet till helt övervägande del kommit att behandla amatörboxningen och dess förhållanden. Utredningsmannen lämnar emellertid bl. a. följande uppgifter rörande omfattningen av proffsboxningen i Sverige.

Professionell boxning existerade i Stockholm redan före 1920. Den upplevde en glansperiod i samband med Harry Perssons storhetstid under senare delen av 1920-talet men förbjöds sedan en tid och har därefter endast förekommit sporadiskt. I Göteborg har den professionella boxningen haft en mera jämn marknad delvis kanske beroende på några mer namnkunniga boxare bl. a. f. världsmästaren i tungvikt Ingemar Johansson. Under årens lopp synes ett 40-tal svenskar ha sysslat med professionell boxning.

Svenska Boxningsförbundet har kontroll och insyn över den professionella boxningen genom att utse den kommission, vilken beviljar tillstånd åt promotors och boxare, som önskar matcher i Sverige. Den utländska professionella marknaden kan bedömas genom »ranking lists» och offentliggjorda resultat.

I ett särskilt kapitel om professionell boxning anför den sakkunnige följande.

Det torde vara oomstritt att invändningarna mot boxningssporten i första hand hade sitt ursprung i förhållandena inom den professionella boxningen. I synnerhet gäller detta den professionella boxningen och de professionella boxarna i vissa länder t. ex. USA där av allt att döma ett proletariat av professionella boxare eller f. d. boxare tycks existera i skuggan av ett litet antal topphonorerade stjärnboxare. Temat har skildrats i bl. a. flera filmer, böcker och tidningsartiklar. Ett stort antal av de medicinska rapporterna angående skadeverkningar p. g. a. boxning gäller vidare de professionella boxarna. Också i England, Frankrike och Italien finns många professionella boxare.

I Europa handlägger European Boxing Union (EBU startad 1948) de professionella frågorna. På initiativ av denna organisation har nyligen ett för-

sök gjorts att sanera den professionella boxningssporten i hela världen genom bildandet av ett internationellt förbund, som har översyn över alla kontrakt och licenser, nominerar »ranking lists» o. s. v.

Såsom tidigare nämnts har svensk professionell boxning alltid varit av blygsam omfattning, åtminstone vad numerären beträffar. Endast ett 40-tal har sysslat med sådan verksamhet under årens lopp och för närvarande är 6 svenskar registrerade som professionella boxare hos EBU.

En expansion av den nuvarande svenska professionella boxningen är säkerligen ej önskvärd. Att antalet skadade boxare i Sverige är relativt litet torde kanske just sammanhånga med att den professionella boxningen haft så obetydlig omfattning här under årens lopp.

Sammanfattningsvis anförs i betänkandet följande.

Skador kan inträffa i boxning såväl av akut som av kronisk karaktär. De akuta skadorna är vanligen av relativt betydelselös natur även om under olyckliga omständigheter t. o. m. dödsfall kan inträffa. De från utlandet rapporterade dödsfallen, ej helt få till antalet, synes till stor del ha inträffat inom professionell boxning, vilken är avsevärt riskablare än amatörboxningen sådan den för närvarande bedrives här. I Sverige har under årens lopp ett 40-tal boxare ägnat sig åt professionellt utövande av sporten. En expansion av den professionella boxningen i Sverige synes olämplig.

Antalet varaktigt skadade eller möjligen skadade boxare i Sverige torde sannolikt högst utgöras av ett par hundratal, ackumulerade alltsedan 1920-talet då sporten slog igenom. Endast få av dessa torde lida av äkta »punchdrunk»-tillstånd eller vara helt arbetsoförmögna på grund av skadorna. Något medicinskt problem av större format kan boxningen därför ej anses vara, även om det enskilda fallet givetvis kan te sig nog så problematiskt. Av stort intresse torde däremot vara att studera sporten vidare ur sociala och psykologiska synvinklar. Samma tendenser och attityder som finns hos boxare och boxningsintresserade måste givetvis också finnas hos många fler människor även om boxarna ibland kanske kan förete vissa drag speciellt eller pregnant utformade. Ett sådant studium torde vidare kunna bli av central betydelse för förståelsen av en rad företeelser och förhållanden inom samhället liksom för samhällets och den enskildes förmåga att handskas med aggressiviteten i tillvaron över huvud taget.

Betänkandet har remissbehandlats. Utskottet redovisar här endast sammanfattande uttalanden av medicinalstyrelsen, socialstyrelsen och kanslern för rikets universitet efter hörande av de medicinska fakulteterna i Uppsala, Lund och Göteborg samt läkarkollegierna vid karolinska institutet och den medicinska högskolan i Umeå.

Medicinalstyrelsen anmärker att boxning är den enda sportgren där den som avsiktligt tillfogar motståndaren en svår skada ej diskvalificeras utan i stället utropas som segrare och anser att den professionella boxningen är en icke önskvärd företeelse på grund av de bestämda hälsorisker som är förknäpade därmed och att boxningsformen bör förbjudas. Sådana hälsorisker förekommer enligt styrelsen också inom amatörboxningen och måste anses vara av den art att de — om sporten kommer att utövas — kräver en fortlöppande effektiv hälsokontroll av utövarna och vidtagande av alla till buds

stående åtgärder för att minska och så långt möjligt eliminera boxningens vådor. *Socialstyrelsen* anser att all tävling och uppvisning i boxning — i den mån den är att betrakta som offentlig tillställning jämlikt 9 § allmänna ordningsstadgan — helt bör förbjudas. I vart fall bör enligt styrelsen förbud stadgas beträffande tävling och uppvisning i boxning här i landet mellan professionella boxare. Boxningen kan medföra allvarliga medicinska skadeverkningar och skadefrekvensen kan ej anses ringa. Av största betydelse anser styrelsen vara att skadorna inom boxningen inte är att betrakta som olycksfall utan tvärtom ingår som ett avgörande moment i tävlingarna. *Kanslern för rikets universitet* finner klart framgå att boxningssporten för den utövande kan medföra medicinska skadeverkningar av delvis allvarlig art. Han framhåller emellertid att inte något av de medicinska lärosätena gått så långt att det föreslagit ett direkt förbud mot sportens utövande och finner ej heller för egen del att den föreliggande utredningen skulle ge stöd åt uppfattningen att sporten borde förbjudas.

Tidigare riksdagsbehandling m. m.

Beträffande tiden före 1962 torde utskottet få hänvisa till utskottets utlåtande nr 12 år 1962.

Vid 1962 års riksdag behandlades motioner (I: 197 och II: 185) med yrkande om förbud mot tävlingar och uppvisning i boxning mellan professionella boxare. På förslag av första lagutskottet (utl. nr 12) avslogs motionerna under hänvisning till att den i motionerna upptagna frågan kort dessförinnan bragts under Kungl. Maj:ts prövning genom betänkandet om boxningssportens skadeverkningar.

I anslutning till i *statsverkspropositionen* gjorda framställningar rörande avsättningar till fonden för idrottens främjande har under en följd av år (1962, 1963, 1965, 1966, 1967) väckts motioner med yrkande att beviljandet av förevarande anslag skulle förknippas med villkoret att intet därav får disponeras i syfte att främja boxningsutövning. Statsutskottet har därvid regelmässigt i sina av riksdagen godkända utlåtanden uttalat att riksdagen lämpligen inte bör uttala sig om vilka idrottsgrenar som bör komma i fråga för erhållande av bidrag från förevarande anslag och att det bör ankomma på riksidrottsförbundet att bestämma i fördelningsfrågan. Utskottet har jämväl framhållit att det är uppenbart att boxningssporten är förenad med allvarliga risker och understrukit angelägenheten av att de för sportens bedrivande ansvariga vidtar åtgärder för att i möjligaste mån minska riskerna för utövarna.

Vid *Nordiska rådets elfte session 1963* förelåg ett förslag att rådet skulle rekommendera regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige att vidta åtgärder för att förhindra anordnandet av professionella boxningstävlingar i de nordiska länderna. Juridiska utskottets medlemmar enades om att före-

slå en rekommendation om en gemensam nordisk undersökning av boxningens skadeverkningar. Utskottet framhöll att det i de nordiska länderna ej förelåg någon systematisk samlad undersökning av boxningens skadeverkningar. Visserligen gav de undersökningar som företagits intryck av att den professionella boxningen sedd från samhällets synpunkt inte var önskvärd, men trots detta syntes det utskottet önskvärt att boxningens problem underkastades en mera djupgående undersökning på nordisk basis, innan ställning togs till frågan om ett inskridande från samhällets sida. Enligt utskottets mening borde en sådan undersökning omfatta såväl den professionella boxningen som amatörboxningen och både de medicinska skadeverkningarna och andra olägenheter av boxningen. Frågan om ändrade regler för boxning borde även tas upp. Om grund därför fanns torde man även överväga om och i vilken utsträckning boxning borde förbjudas.

I enlighet med utskottets förslag beslöt rådet rekommendera regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige att företa en gemensam nordisk undersökning av boxningens skadeverkningar (rek. nr 15). I anledning av rekommendationen tillkallade de nämnda länderna under 1964 en särskild specialistkommitté i ärendet. Till koordinerande land utsågs Danmark. Den danska regeringen har den 20 januari 1967 på samtliga berörda regeringars vägnar meddelat följande:

Det i 1965 nedsatte udvalg af 10 lægeligt sagkyndige fra Danmark, Finland, Norge og Sverige (Nordisk Råds 14. session side 1546) har i 1966 fortsat samarbejdet med tilvejebringelse af en indstilling om en fælles nordisk undersøgelse af boksningens medicinske skadevirkninger. Udvalget, der senest har holdt møde i København den 8.—9. december 1966, er for tiden ved at skrive betænkning, som forventes afgivet i første halvdel af 1967.

Vid 1966 års riksdag uttalade chefen för justitiedepartementet, statsrådet Kling, i svar på fråga angående rättsliga åtgärder mot boxning att han fann det angeläget att reglerna för boxningssporten utformades så att skadeverkningar inte drabbade de deltagande. Efter att ha erinrat om det pågående nordiska samarbetet i fråga om att undersöka boxningens skadeverkningar framhöll statsrådet avslutningsvis:

Jag avvaktar med stort intresse resultatet av detta arbete, men vad som redan har framkommit i olika sammanhang ger anledning till oro. Jag utsluter därför inte möjligheten att statsmakterna får ta sin ställning till boxningen under omprövning, när det nordiska utredningsarbetet föreligger färdigt.

Utskottet

I förevarande utlåtande behandlar utskottet motioner rörande boxning. I motionerna I: 23 och II: 32 hemställs att professionell boxning måtte helt förbjudas och i motionerna I: 24 och II: 37 begärs utredning och förslag till sådan ändring av 3 kap. 5 § brottsbalken att därav klart framgår att boxning

är straffbar. I förstnämnda motionspar framhålls att den yrkesmässigt utövade boxningen försiggår i särskilt hälsovådliga och stötande former och har ett förråande inflytande som samhället bör bekämpa. Enligt motionärerna har antalet genom boxning dödade eller svårt fysiskt och mentalt skadade runt om i världen avsevärt stigit under senare år. I motionerna I: 24 och II: 37, som också bärs upp av önskemålet att förbjuda den professionella boxningen, uttalas att tillåtandet härav inte står i överensstämmelse med strävandena att stävja den ökande våldsbrottsligheten samt att boxning rättsligt sett bör betraktas som misshandel och föranleda påföljd enligt brottsbalken.

Vid bedömande av boxningssportens tillåtlighet bör stor vikt fästas vid de skadeverkningar som kan vara förbundna med sportens utövande. Frågan härom har under åren 1959—1961 utretts av en särskild sakkunnig. Utredningen behandlade huvudsakligen amatörboxningen, som har en dominerande ställning inom svensk boxningssport. Enligt utredningen utgjorde boxningen inte något större medicinskt problem i vårt land, även om de enskilda fallen kunde te sig problematiska. I betänkandet uttalades emellertid att den professionella boxningen var avsevärt riskablare än amatörboxningen och att en expansion av den professionella boxningen i Sverige syntes olämplig. Samtidigt framhölls dock att den professionella boxningen i vårt land hade en mycket ringa förekomst. Sålunda var vid tiden för avlämnandet av betänkandet blott sex svenskar inregistrerade hos europeiska boxningsunionen och under årens lopp hade i vårt land endast ett fyrtiotal personer ägnat sig åt denna verksamhet. I remissyttrande över betänkandet har medicinalstyrelsen anfört att den professionella boxningen bör förbjudas såsom varande en från medicinsk synpunkt icke önskvärd företeelse på grund av de bestämda hälsorisker som är förenade därmed. Också inom amatörboxningen förekommer enligt styrelsen hälsorisker av en art, som kräver att utövarnas hälsa fortlöpande kontrolleras och att alla till buds stående åtgärder vidtas för att minska och så långt möjligt eliminera sportens vådor. Socialstyrelsen har i remissyttrande som sin mening uttalat att boxningen, i vart fall i dess professionella form, bör förbjudas. Bägge remissmyndigheterna har betonat att boxning är den enda sportgren där syftet är att besegra motståndaren genom att tillfoga honom skada. Andra remissinstanser har framhållit att boxningen innebär allvarliga hälsorisker men har inte velat gå så långt som att föreslå förbud mot sportens utövande.

Frågan om förbud mot boxningen har också väckts i Nordiska rådet. Som framgår av den ovan lämnade redogörelsen förelåg vid rådets elfte session år 1963 ett förslag att rådet skulle rekommendera regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige att vidta åtgärder för att förhindra anordnandet av professionella boxningstävlingar i de nordiska länderna. I enlighet med juridiska utskottets förslag beslöt rådet rekommendera regeringarna i nämnda länder att företa en gemensam undersökning av boxningens skadeverk-

ningar. Den specialistkommitté som tillsattes för uppgiften förväntas avge betänkande i ämnet under innevarande halvår.

Att strafflagstiftningens regler rörande misshandel inte tillämpats på integritetskränkningar genom boxning har sin grund i att deltagarna frivilligt utsätter sig för risken att bli skadade och således kan sägas ha avstått från det skydd som lagen ger dem. Ytterst torde dock denna inställning vila på tanken att sportutövning i allmänhet uppbärs av ett så pass nyttigt eller åtminstone godtagbart allmänt intresse att ett frivilligt deltagande kan rättfärdiga att vederbörande tillfogas skador om blott reglerna för sportgrenen iakttas. Givetvis är det också enligt utskottets mening ett samhällsintresse att medborgarna och framför allt ungdomen ägnar sig åt sportutövning. Utskottet anser emellertid att det måste vara ägnat att inge allvarliga betänkligheter att tillåta också sådana integritetskränkningar som kan leda till allvarliga, kanske livshotande skador. Om det kan konstateras att en risk för skador av nyssnämnt slag normalt föreligger i samband med boxning eller vissa former därav synes ett ingripande från samhällets sida ej kunna underlåtas. Att såsom föreslås i motionerna I: 24 och II: 37 direkt kriminalisera boxningen, såväl när den bedrivs amatörmässigt som i professionella former, synes emellertid enligt utskottets mening vara att gå för långt. Riksdagens ställningstagande till frågan om strafflagstiftningens förhållande till boxningen bör dock anstå med hänsyn till det pågående utredningsarbetet inom Nordiska rådet och i avvaktan på rådets prövning av där väckta spörsmål rörande boxningen. På enahanda grund bör riksdagen inte heller nu ta ståndpunkt till den genom motionerna I: 23 och II: 32 aktualiserade frågan om förbud mot den professionella boxningen.

Under hänvisning till det anförda får utskottet hemställa,
 att förevarande motioner,
 a) I: 23 och II: 32, samt
 b) I: 24 och II: 37,
 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 11 april 1967

På första lagutskottets vägnar:

ERIK SVEDBERG

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Erik Svedberg, Arvidson, Ernulf, fru Lindström, herrar Schött, Larfors, fru Lilly Ohlsson* och herr Johan Olsson;
 från andra kammaren: herrar Ekström i Björkvik, Gustafsson i Borås, Martinsson*, Dockered, fru Lindekqvist, herrar Fridolfsson i Stockholm*, Sjöholm och Hansson i Piteå.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.